

REFERAT Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde d. 29-11-2023

Mødedato Onsdag d. 29. november 2023 kl. 09:00

Mødested Mødelokale 5

Mødedeltagere Michael Nielsen, Jens Wistoft, Kim Johansen (Fravær), Bo Libergren

Indholdsfortegnelse

Drøftelse af topmøde 1. november 2023 mellem Region Syddanmark og delstaten Slesvig-Holsten :	3
Drøftelse af handlingsplan for samarbejde 2023-2024 mellem Syddanmark og Slesvig-Holsten 4. k	5
Drøftelse af status for samarbejdet i Region Sønderjylland-Schleswig #.....	7
Orientering om status på fremme af tyskkompetencer i Syddanmark #.....	9
Orientering om status for Interreg 6A Deutschland-Danmark #.....	11
Eventuelt.....	12
Næste møde.....	13
Underskriftsside.....	14

Punkt 1: Drøftelse af topmøde 1. november 2023 mellem Region Syddanmark og delstaten Slesvig-Holsten #

22/12963

Resumé

På topmødet mellem Region Syddanmark og delstaten Slesvig-Holsten, afholdt i Neumünster den 1. november 2023, blev der vedtaget to udtalelser om henholdsvis brintinfrastruktur og grænseoverskridende togtrafik samt vedtaget en styringsmodel for den dansk-tyske udviklingsalliance. De næste skridt som opfølgning på mødet drøftes.

Sagsfremstilling

Der blev afholdt et topmøde mellem Region Syddanmark og delstaten Slesvig-Holsten, i Neumünster onsdag den 1. november 2023. Den syddanske delegation bestod af regionsrådsformand Stephanie Lose og udvalgsformændene Michael Nielsen og Jens Wistoft. Fra tysk side deltog ministerpræsident Daniel Günther, europaminister Werner Schwarz og kommitteret for tysk-dansk samarbejde Johannes Callsen.

Der blev på mødet vedtaget to udtalelser om henholdsvis brintinfrastruktur og grænseoverskridende togtrafik samt en styringsmodel for den dansk-tyske udviklingsalliance.

Den fælles udtalelse om ”brintinfrastruktur i regionalt perspektiv”, pointerer, at Region Syddanmark og Slesvig-Holsten begge er optaget af at styrke en aktiv videns- og kompetenceudvikling med afsæt i en mulig ny infrastruktur, frem for en mere passiv rolle som produktions- og transitzone. Parterne vil i fællesskab arbejde for de regionale udviklingsperspektiver og for at sikre bæredygtig udvikling, blandt andet ved at arbejde for en mere systematisk videndeling mellem relevante aktører og gennem en fælles analyse af de regionaløkonomiske potentialer i forbindelse med en mulig kommende brintinfrastruktur.

Tilsvarende blev der vedtaget en udtalelse om fremtidig togtrafik over grænsen, hvor parterne i fællesskab vil arbejde for hurtige og højfrekvente togforbindelser mellem Aarhus og Hamborg i den såkaldte Jyllandskorridor. Parterne vil tage kontakt til DB og DSB, og til de nationale trafikministerier for at fremme denne løsning. Allerede til nytår ophører DSBs Intercity-tog til Flensborg, og parterne hilser med tilfredshed, at der er udsigt til en løsning for regionaltogene, hvor Slesvig-Holstens trafikselskab NAH.SH bliver udstyret med elektriske tog, delvist finansieret af den danske stat, således at regionaltogene fra Hamborg forlænges til Tinglev.

Endeligt vedtog man i Neumünster en styringsmodel for den dansk-tyske udviklingsalliance, så det herefter ligger klart, at alliancen styres af et årligt topmøde, hvor regionsrådsformand og formand for det særlige rådgivende udvalg for dansk-tysk samarbejde skal deltage. På Slesvig-Holstens side deltager hhv. europaministeren og den kommitterede for samarbejde med Danmark. Der er således nu besluttet en fast struktur for samarbejdet i udviklingsalliancen med årlige møder mellem parterne, der blandt andet skal sikre udpegning af fælles fokusområder og fremdrift i samarbejdet.

De næste skridt som opfølgning på mødet foreslås drøftet.

Klimavurdering

Der er ikke foretaget en klimavurdering af sagen, da den ikke har betydning for klimaet eller bidrager til realisering af klimastrategien.

Indstilling

Det indstilles,

At sagen drøftes.

Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 29-11-2023

Udvalget drøftede topmødet den 1. november 2023 mellem Region Syddanmark og delstaten Slesvig-Holsten.

Kim Johansen deltog ikke i sagens behandling.

Bilag

Udtalelse fra topmødet om brintinfrastruktur.pdf

Udtalelse fra topmødet om togtrafik.pdf

Governancemodel Udviklingsalliance.pdf

Fraværende Kim Johansen

Punkt 2: Drøftelse af handlingsplan for samarbejde 2023-2024 mellem Syddanmark og Slesvig-Holsten 4. kvartal 2023 #

22/12963

Resumé

Handlingsplan 2023-2024 for samarbejde mellem Region Syddanmark og delstaten Slesvig-Holsten er godkendt og underskrevet af begge parter. Der gives et overblik over implementering af de forskellige tiltag i handlingsplanen, hvor fokus er på aktiviteter siden møde i udvalget den 25. august 2023.

Sagsfremstilling

Region Syddanmark og delstaten Slesvig-Holsten har på et møde i Tinglev den 20. april 2023 underskrevet handlingsplan for samarbejde i årene 2023-2024. Handlingsplanen blev godkendt af regionsrådet den 27. februar 2023.

Det særlige rådgivende udvalg for dansk-tysk samarbejde modtog en orientering om status på mødet den 25. august 2023. Der noteres fremskridt siden dette møde på fire af handlingsplanens punkter:

- Vedr. etablering, mobilisering og forankring af den dansk-tyske udviklingsalliance noteres det, at alliancens styringsmodel blev endeligt fastlagt på topmødet mellem Region Syddanmark og Slesvig-Holsten den 1. november 2023. Hermed lægges der op til årlige topmøder om fremdrift. Samtidig noteres det, at udviklingsalliancen vil komme til at spille en koordinerende rolle vedr. den regionale udnyttelse af den kommende brintinfrastruktur.
- Vedr. styrkelse af den grænseoverskridende kollektive trafik noteres det, at det blev vedtaget en udtalelse om dette på topmødet den 1. november 2023. I denne udtalelse forpligter parterne sig til at arbejde for en hurtig og højfrekvent togforbindelse mellem Aarhus og Hamborg.
- Vedr. grænseoverskridende samarbejde om klimahandlingsplaner noteres det, at der er skabt forbindelse mellem Region Syddanmark og Klima- og Energiministeriet i Kiel.
- Vedr. grænseoverskridende klimatilpasningssamarbejde noteres det, at to store projekter om dette emne er blevet indstillet til støtte på mødet i Interreg-udvalget den 21. november 2023.

Der arbejdes kontinuert med alle punkter i handlingsplanen, og det forventes i den forbindelse, at der kan noteres fremskridt på kommende møder i det særlige rådgivende udvalg for dansk-tysk samarbejde. F.eks. vedr. ”aktiviteter, der udvikler gensidigt sprogkendskab” (se i denne sammenhæng også punkt 1 i dagsorden om fremme af tyskkompetencer i Syddanmark).

Klimavurdering

Der er ikke foretaget klimavurdering af sagen, idet sagen ikke direkte har betydning for klimaet. Det bemærkes dog, at fremme af projekter under temaet klima og miljø i handlingsplanen vil kunne indeholde positive bidrag til Region Syddanmarks klimahandlingsplan.

Indstilling

Det indstilles,

At sagen drøftes.

Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 29-11-2023

Udvalget drøftede handlingsplan for samarbejde 2023-2024 mellem Syddanmark og Slesvig-Holsten 4. kvartal 2023.

Kim Johansen deltog ikke i sagens behandling.

Bilag

Oversigt over handlingsplan 2023-2024.pdf

Fraværende Kim Johansen

Punkt 3: Drøftelse af status for samarbejdet i Region Sønderjylland-Schleswig #

23/12256

Resumé

Der gives et overblik over aktiviteter i og i tilknytning til Region Sønderjylland-Schleswig (RSS).

Sagsfremstilling

Region Sønderjylland-Schleswig (RSS) blev stiftet i 1997. RSS var i sin tid det første formelle, grænseoverskridende samarbejde mellem danske og tyske lokale og regionale myndigheder. Partnerne er på tysk side Stadt Flensburg, Kreis Nordfriesland, Kreis Schleswig-Flensburg og på dansk side er det de sønderjyske kommuner og Region Syddanmark. Derudover er det danske, tyske og frisiske mindretal, de tyske grænsekommuner i Kreis Nordfriesland og Kreis Schleswig-Flensburg samt delstaten Slesvig-Holsten en del af samarbejdet.

Grundfinansieringen er delt lige mellem dansk og tysk side. I 2023 var det samlede tilskud fra parterne på 4.879.000 kr., og dermed 2.439.500 kr. fra dansk side. Region Syddanmarks andel af tilskuddet udgjorde 1.887.100 kr., hvilket svarer til 77% af det danske bidrag.

RSS har en bestyrelse, hvor alle før nævnte parter har sæde. Derudover er der tre stående udvalg for hhv. kultur, arbejdsmarked og udvalg for grænseregional udvikling. Regionsrådsmedlem Jens Wistoft er i 2023 næstformand for bestyrelsen, mens Walter Behrens fra Kreis Flensburg-Schleswig er formand. Der er tradition for, at formandsposter skiftevis hvert andet år besættes af dansk og tysk side, så det forventes, at formandsposten i 2024 besættes af dansk side.

RSS har udviklet sig til at være et centralt organ for grænsenært samarbejde, hvor der særligt arbejdes med pendlervejledning, arbejdsmarked, kulturelt samarbejde og politisk dialog i grænselandet. RSS udgør et af de fire samarbejdsrum for dansk-tysk samarbejde, der fremhæves i Region Syddanmarks kommende regionale udviklingsstrategi.

Under bestyrelsen virker de tre før nævnte forskellige udvalg. Det er indtrykket, at særligt kulturdelen, herunder kulturudvalget, har god fremdrift i samarbejdet, mens også arbejdet i arbejdsmarkedsudvalget opleves som relevant, idet f.eks. mobilitetsbarrierer, den generelle arbejdsmarkedssituation i grænseområdet, arbejdskraftmangel, anerkendelse af uddannelser osv. drøftes.

Ud over den almindelige drift bemærkes det, at RSS i 2023 er blevet lead partner for den såkaldte borgerprojektfond under Interreg 6A Deutschland-Danmark.

Det bemærkes samtidig, at RSS deltager i en arbejdsgruppe nedsat efter aftale mellem det danske og det tyske udenrigsministerium. Hensigten med dette arbejde er at reducere barrierer ved landegrænsen.

Klimavurdering

Der er ikke foretaget klimavurdering af sagen, idet den ikke har betydning for klimaet.

Indstilling

Det indstilles,

At sagen drøftes.

Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 29-11-2023

Udvalget drøftede status for samarbejdet i Region Sønderjylland-Schleswig.

Kim Johansen og Bo Libergren deltog ikke i sagens behandling.

Fraværende Kim Johansen

Punkt 4: Orientering om status på fremme af tyskkompetencer i Syddanmark #

23/14132

Resumé

Det fremgår af budgetaftalen for 2023 og 2024, at Region Syddanmark fortsat skal fokusere på at styrke syddanskernes tyskkundskaber og desuden afsøge mulighederne for at skabe bedre rammer for at forbedre elevernes tyskkundskaber gennem uddannelse. Der orienteres om det igangsatte og fortsatte arbejde.

På mødet vil centerleder ved NCFF Mette Skovgaard Andersen holde et oplæg om NCFF's arbejde med at fremme fremmedsprog og sætte fokus elevers på barrierer og motivation for at tilegne sig tyskkompetencer.

Sagsfremstilling

I regionsrådets budgetaftale for 2024 fremgår det, at:

”Aftalepartierne ønsker at indsatsen for styrkede tyskkompetencer fastholdes. Udvalget for Regional Udvikling og det særlige rådgivende udvalg for dansk-tysk samarbejde vil følge de initiativer, som igangsættes, herunder gennem den allerede besluttede temasatsning i uddannelsespuljen på 5 mio. Med afsæt deri og i samarbejde med relevante aktører vil der i 2024 blive arbejdet med at bruge ”rollemodeller” til at styrke interessen for at lære tysk. Eventuelle nye initiativer kan finansieres gennem Interreg og uddannelsespuljen”.

Der har i en årrække været fokus på det faldende niveau inden for danskernes sprogkompetencer, således også for tysk. Det faglige niveau i sprogfagene på de gymnasiale uddannelser udfordres af, at antallet af elever med et andet fremmedsprog end engelsk på A-niveau er faldende, og at eleverne i høj grad vælger begyndersprog til og fortsættersprog fra. På universiteter såvel som professionshøjskoler er søgningen til tysk faldende med udsigt til, at der kommer mangel på sproglærere inden for en kort årrække. Hertil kommer, at erhvervslivet efterspørger medarbejdere med gode sprogkompetencer i samspil med andre kernekompetencer.

Disse udfordringer er kendt i Region Syddanmark. Således har syddanskernes tyskkompetencer også tidligere været drøftet i det særlige rådgivende udvalg for dansk-tysk samarbejde, hvor det blev aftalt, at der fortsat er behov for en indsats for at fremme tyskkompetencer. Herunder at udforske, hvordan digitale teknologier og redskaber kan understøtte og udvikle fremmedsprogsundervisningen, samarbejde med relevante virksomheder, og hvorledes sprogcertificering kan blive en mere integreret del af undervisningen.

Uddannelsespuljen er en mulighed for at styrke syddanskernes tyskkompetencer gennem uddannelse. Midler fra puljen er bl.a. blevet brugt til at integrere brugen af sprogcertificering i højere grad og understøtte viden om digitale værktøjer i undervisningen fx i projektet ”Tysk i et karrierespæktiv”.

Regionsrådet afsatte den 24. april 2023 5 mio. kr. fra uddannelsespuljen til projekter, som skal styrke syddanskernes tyskkompetencer. Der er indkommet 5 ansøgninger, hvoraf en ansøger trak ansøgningen tilbage, mens de fire behandles i udvalget for regional udvikling den 28. november 2023 med henblik på godkendelse i regionsrådet den 18. december 2023.

Ansøgningerne vil afprøve en række af de emner, som har været efterspurgt fra regionsrådet og det særlige rådgivende udvalg for det dansk tyske samarbejde. Herunder anvendelsen af digitale og teknologiske virkemidler, samarbejde med

virksomheder og udbredelse af sprogcertificering. Derudover vil projekterne afprøve nye metoder, som sprogcoaching og tværfagligt samarbejde i samspil med toning af tyskfaget med de merkantile fag på HHX. Såfremt projekterne får tilsagn om støtte, vil administrationen følge disse og indarbejde gode erfaringer i informationsindsatser og i dialogen med regionens gymnasier.

I forlængelse af budgetteksten fra 2023 og 2024 og den tidligere drøftelse i det særlige rådgivende udvalg for det dansk tyske samarbejde er en række initiativer blevet undersøgt i dialog med en række aktører, herunder relevante lærerforeninger, Goethe Institut, fagkonsulenter, ledere og lærere på gymnasier, det Nationale Center for Fremmedsprog (NCFF), den tyske ambassade og Dansk Arbejdsgiverforening. Med udgangspunkt i budgetaftalen for 2024 og dialogen med aktører afsøger administrationen muligheden for at arbejde systematisk med rollemodeller til at styrke syddanskernes tyskkompetencer.

Administrationen er inviteret med på næste årsmøde for Handelsskolernes Tysklærerforening for at orientere om de indsatser, som er sat i værk i Syddanmark.

På mødet vil centerleder ved NCFF Mette Skovgaard Andersen holde et oplæg om NCFF's arbejde med at fremme fremmedsprog og sætte fokus på elevernes barrierer og motivation for at tilegne sig tyskkompetencer.

Klimavurdering

Der er ikke foretaget klimavurdering af sagen, idet sagen ikke har betydning for klimaet eller bidrager til realisering af klimastrategien.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 29-11-2023

Til orientering.

Kim Johansen deltog ikke i sagens behandling.

Fraværende Kim Johansen

Punkt 5: Orientering om status for Interreg 6A Deutschland-Danmark #

23/13793

Resumé

Der gives en orientering om status for gennemførelse af Interreg 6A Deutschland-Danmark. Der opleves en stor søgning til programmet, og derfor var det centrale tema ved møde i Interreg-udvalget den 21. november 2023 programstyring.

Sagsfremstilling

Interreg 6A Deutschland-Danmark 2021-2027 åbnede i maj 2022. Der har siden da været afholdt tre møder i Interreg-udvalget, hvor der er blevet fordelt støttemidler til konkrete projekter. Det seneste møde var i Kiel den 21. november 2023.

Der gives ved mødet en kort orientering om status for gennemførelsen. Programmet har modtaget et meget stort antal ansøgninger. Allerede efter mødet i Interreg-udvalget i Kolding den 22. juni 2023 var halvdelen af programmets samlede støttevolumen på ca. 700 mio. kr. bevilget til konkrete projekter. Ved mødet i Kolding måtte udvalget hjemvise en række projekter, der i tidligere Interreg-perioder ville være betragtet som meget støtteværdige.

På denne baggrund er dagordenen for møde den 21. november 2023 præget af forslag til forskellige former for programstyring, der dels skal sikre en balance over årene, men også balance mellem programmets forskellige tematiske indsatsområder. Udvalget skal også tilse, at der i den samlede programgennemførelse opnås en passende geografisk balance. Der orienteres om de beslutninger, der blev truffet i denne sammenhæng.

En form for programstyring følger allerede af samarbejdsprogrammet, hvor der er faste budgetter for prioriteterne (1) Den innovative Region, (2) Den grønne Region, (3) Den Attraktive Region og (4) Den funktionelle Region. Som følge af de store ansøgningspres under prioritet (1) vedtog Interreg-udvalget allerede den 22. juni 2023 i Kolding, at der ikke vil blive modtaget nye ansøgninger under denne prioritet ved ansøgningsrunder i 2024.

Ved mødet i Kiel den 21. november 2023 drøftedes yderligere tiltag, som bl.a. har til hensyn at sikre tematisk balance inden for de 4 prioriteter.

Klimavurdering

Der er ikke foretaget klimavurdering af sagen, idet sagen ikke direkte har betydning for klimaet.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 29-11-2023

Til orientering.

Kim Johansen og Bo Libergren deltog ikke i sagens behandling.

Fraværende Kim Johansen

Punkt 6: Eventuelt

23/365

Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 29-11-2023

Intet.

Kim Johansen og Bo Libergren deltog ikke i sagens behandling.

Fraværende Kim Johansen

Punkt 7: Næste møde

23/365

Sagsfremstilling

Næste møde er fredag den 9. februar 2024 kl. 9-11 i regionshuset.

Mødeplanen resten af 2024 er:

- Fredag den 3. maj 2024 kl. 9-11.
- Onsdag den 11. september 2024 kl. 08.30-10.30.
- Onsdag den 11. december 2024 kl. 08.30-10.30.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 29-11-2023

Næste møde er fredag den 9. februar 2024 kl. 9.00-11.00 i regionshuset.

Kim Johansen og Bo Libergren deltog ikke i sagens behandling.

Fraværende Kim Johansen

Punkt 8: Underskriftsside

23/365

Fraværende Kim Johansen